

tem je povzel bezedo tov. Leban, ki je razložil pomen šole za narod. Govoril je potem gosp. dekan o odgoji s cerkvenega stališča. Potem se je še občan g. Metlikovec zahvalil v imenu občine za šolo. Končno so bili povabljeni — udi kraj, šol. sveta, dekan in kaplan, učiteljsko, župan in podžupani in drugi, povabljeni na južino. Vršile so se umestne napitnice. Topiči so pa paleč naokrog javili Krasu redko slavnost. Omeniti moram še, da so občinarij toliko [v Tomaževici kakor tudi na Volčjem gradu] napravili pred šolo dva oventana slavoloka. — V obeh govorih in napitnicah se je predsednik krajnega šolskega sveta tov. Anton Leban spominjal Nj. Veličanstva našega cesarja Franca Jožefa I., poudarjajoč 80 letnico, ki jo je letos doživel, in spominjajoč se njegovega desla: „Za otroka“. — In tako nam ostaneta dneva 8. in 11. septembra 1910 v neizbrisnem spominu. Želimo, da bi iz teh šol izšlo mnogo nadarjenih mladeničev in mladenk, ki bi bili narodu na čast in ki bi koristili s svojim umom domovini svoji.

Splošni vestnik.

Adamičovo spevoigro Slava cesarju! priporočamo šolskim vodstvom, ki jim bo prav dobro došla za praznovanje cesarjeve rojstne, oziroma godovne osemdesetletnice. V njej je na izbero primernih pesmic in deklamacij za to in sploh vsako patriotično slavnost. Brez te spevoigre bi ne smela biti nobena šola. Naroča se v Učiteljski tiskarni.

Žirovnkove narodne pesmi za šolsko mladino (I. zvezek) so izšle v drugi izdaji po 20 h. Le hitro po njih!

„Freie Schule“ na Dunaju. Imenovano društvo je priredilo velik shod, na katerem se je ostro protestiralo proti preganjanju svobodne šole v Avstriji in proti znani odločbi ministrstva glede tega. Posebno ostro so kritikovali učno upravo podpredsednik državnega zbora Pernerstorfer, državni poslanci Seitz, dr. Ofner, baron Hoek, Malik in socialna demokrata Schuhmaier in Preussler. Po impozantnem zborovanju se je vršil demonstrativen pohod po dunajskih ulicah do novega šolskega poslopja društva „Freie Schule“.

K temu poročilu privedemo še sledeče: Naši Slomskarji vedno predbacivajo nam, da smo za svobodno šolo. Sicer njih oholost ne zasluži odgovora, vendar hočemo priti sledeče: 1. Oni kakor papige uporabljajo vedno le demagoške fraze iz „Slovenca“, ki jih uporablja to časopisje proti naprednemu učitelstvu, da si z demagogijo utrja svoje politične šance. 2. V to uporabljajo le zgolj puhle demagoške fraze, ne da bi pri tem sploh razumeli in pojmi, kakšna so reformna stremjenja svobodne šole. 3. Zato se le slepo bore zoper to, česar ne vedo sploh — kaj je, in se nikdar polemično ne morejo bojevati zoper naša svobodna šola in nje cilje, ampak le puhlo frazerijo z brezversko šolo, z gonjo zoper Boga, z gonjo zoper duhovščino v šoli. 4. Ta demagogija — brez vsakršne stvarne podlage — pa preseza že vse meje pri sedanjem učnem ustroju — da nam ti ljudje padbacivajo stvari, ki jih ne počenjam. Po delih naj se presodi, kdo lahko vzgojuje mladino k značajnosti, kdo jo lahko uči javne morale, kdo je ne navaja v greh. Vse tozadevno očitanje se bo ubilo v vas samih! 5. Tudi ljudstvu bomo odkrivali, kakšno podlago ima to demagoško hujskanje od strani duhovščine s priznic „krščanskih“ poslancev na shodih, ekslemenatarjev pri obrazložitvah družtvi in „katoliških“ listih. 6. Dokler pa morajo polemično čast „Slomskarjev“ reševati razni ekslemenatarji, naj vsaj javno ne odkrivajo svoje ignorance in naj bodo — tiho.

Z gospodarskega polja.

Tolstovrška slatina.

Četrť ure od Guštanja na Koroškem je pod Tolstimi vrhom vrelc kisle vode ali slatine. Znan je kot izborna zdravilna voda že od nekdanj in ljudje si pripovedujejo o njem razne pravljice o „božjih deklicah“ (vilah), ki so tukaj zajemale vode in širom sveta zdravile z njo; o neki veliki kači, ki je bila baje kraljica kač, ki je ležala zvrta ob vrelcu ter je le dobri ljudem puščala zajemati vode, a če je prišel k vrelcu hudoben človek, je kača zažvižgala, da se je čulo skoz skale in čez brege in takoj je prilezlo vse polno kač, ki so branile vrelce, da se mu ni mogel hudoben človek niti približati. In še več drugih slanih pravljic je znanih o vrelcu Tolstovrške slatine. Te pravljice jasno izpričujejo, da so ljudje že od nekdanj visoko čislali Tolstovrško slatino zaradi njene izborne zdravilne moči.

Vrelce daje le malo vode — na minuto le po 2 do 3 litre — a voda je oglenčeva kislina polna alkalično-muriatična slatina, t. j. vsebuje jako mnogo zdravilnih rudninskih snovi in je mnogo boljše kakor pa slatine iz vrelcev, ki dajejo sicer mnogo vode, a so slabe, rudninskih snovi prazne kisle vode. — Že dlje časa se prodajajo pod naslovom „naravna slatina“ kisle vode, katerim

se pa umetno — podobno pri izdelovanju sodavice — pridajo ogljikova kislina. Kaj pomaga, če kislina voda, ko jo vlijete v kozarec samo ali k vinu, močno zašumi, t. j. umetnim potom primešana ogljikova kislina izpuhti, ko pa ostane potem le slaba, rudninskih snovi prazna voda. Tolstovrška slatina pa izvira neposredno iz skale in se steklenice polnijo kar iz skalnega vrelca. Vsakdo se lahko tam na mestu studenca prepriča, da se Tolstovrška slatina na noben umeten način ne izdeluje, temveč da je čist skalni vrelc in zasluži Tolstovrška slatina kot resnično naravna kislina voda prednost pred vsemi drugimi kislimi vodami, katerih mnoge so umetnim putem napravljene, ki sicer močno šumijo (mosirajo), a so le slabe rudninske snovi prazne vode.

G. prof. Mittereger je konstatiral v 1000 delih Tolstovrške slatine sledeče:

kalijev sulfat	4:30 mg
kalijev klorid	67:10 „
natrijev klorid	432:— „
natrijev karbonat	795:— „
magnezijev karbonat	98:70 „
kalcijev karbonat	237:50 „
železni karbonat	0:37 „
glina	7:75 „
kremenčeva kislina	8:90 „

vsota stalnih sestavin 1651:72 mg
prosta ogljikova kislina 1785:32 mg
volumni odstotki 90:60 %
temperatura vrelca 10° C

Tolstovrška slatina vsebuje torej kot glavne sestavine: natrium, klorid, natron, magnezijo in apno v sestavinah z ogljikovo kislino.

Tolstovrška slatina je uvedena dotedaj v Dunajskem Novem Mestu, Celoveu, Beljaku, Zgornjem Koroškem in Zgornjem Štajerskem. Zaradi njene izborne zdravilne moči jo rabijo tudi po bolnišnicah in klinikah (v Beljaku i. dr.). Odlikovan je bila Tolstovrška slatina na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na zdravstveni razstavi na Dunaju 1899. Imenitni zdravniški strokovnjaki so izrekli laškava priznanja, da ima Tolstovrška slatina izborna zdravilna moč, ker vsebuje velike množine zdravilnih rudninskih snovi. Immed mnogih priznanj navedemo le eno.

Cesarski svetnik medic. dr. Franca Wikulilla, ki je Tolstovrško slatino leta in leta preizkuševal, piše o njej sledeče:

„Učinek: Tolstovrška slatina pospešuje prebavljanje, tek, odvajanje vode in blata in ojačuje vdihavanje in izdihavanje ter se naj uporablja a) kot namizna pijača in b) kot zdravilo.

a) Kot namizna pijača. Prijetni kislno-rezki okus, hladna svežost in čistost studenca, biserno čista ogljikova kislina omogočujoče tolstovrško slatino kot okusno namizno pijačo. Trajajoče osvežujoče vplivanje je pa ležeče tudi na tem, da se ogljikova kislina delčasno razvija in tako zabranjuje pri daljšem ohranjenju kakor tudi pri večkratnem porabljanju, ko je steklenica odprta, takozvano prestanost in neprijeten okus. Posebno porabljava je pa ta tolstovrška slatina za primes vinu, ker dobi vino zaradi velike vsebine natrona, ki se zveže z vinsko kislino, posebno dober in prijeten okus in tudi ne pobarva vina tako kakor druge slatine. Zaradi tega se komaj dobi slatina, ki bi bila tako izvrstna namizna pijača kot je tolstovrška.

Za daljšo uporabo se Tolstovrška slatina posebno v sledečih slučajih priporoča:

1. Kjer imajo slabo pitno vodo.
2. Pri različnih epidemijah kakor n. pr. pri vročinskih in pa pri kolerskih.
3. Pri mrzličnih boleznih, kjer se žeja poviša, in ker je rezki okus tolstovrške slatine bolj razsvežljiv kot tudi dobra pitna voda.
4. Kot pijača pri opulentnih kosilih za vse, ki so navajeni na različne praške za prebavljanje, ker je učinek tolstovrške slatine ugodnejši kot vseh teh praškov.
5. Med okrevanjem po različnih boleznih.
6. Za napravo limonade in za mešanje drugih sadnih sokov.

b) Uporaba Tolstovrške slatine kot zdravilo.

1. Učinek Tolstovrške slatine obstoji največ v tem, ker vsebuje veliko množino proste in napolzvezane ogljikove kisline, natrijevega karbonata in natrijevega klorida in v mali množini tudi kalijevega sulfata. Ta učinek se pokaže v prvi vrsti pri sluznicah v požiralniku, grlu in pljučni mrenivtem, ko katarate teh sluznic jako olajša na ta način, da odstrani neprijetno suhoto v požiralu in da se razpuste sluze ter omogočajo lahko izmetavanje. To pa velja posebno tudi za časni požiralni katar strastnih kadilcev, zaradi česar se jim ne more Tolstovrška slatina nikdar dovolj priporočati.

2. Učinek na prebavljanje: Želodčni krči so po prosti ogljikovi kislini Tolstovrške slatine pomirijo. nepotrebne kisline v želodcu neutralizirajo očemer se odpravi zgago, dispepsije, želodčni in črevesni katarji in uredi odvajanje.

3. Učinek na vodoodvajanje: Protin in kamenotvarjenje se zaradi pomnoženega odvajanja vode odstrani.

4. Pa tudi mnoge akutne mrzlične (vročinske) bolezni kot: legar, davica, škrlatica, ošpice itd., se porabi Tolstovrške slatine odzdravijo, zakaj v njej se nahajajoče ogljikove kisline vplivajo ugodno na sluznice pri dihanju in prebavljanju.“ —

Taka je sodba zdravniškega strokovnjaka, cesarskega svetnika med. dr. Franca Wikulilla o Tolstovrški slatini. Dr. Wikulill pa je — kakor že rečeno — Tolstovrško slatino leta in leta preizkuševal ter njegova sodba ni prenaglena, temveč izvira iz večletnih izkušenj in temeljnih študij. Lahko bi navedli še obilo priznanj, ki jih je dobila Tolstovrška slatina, a zaradi nam pichlo odmerjanega prostora naj zadostuje za sedaj le to. Opozarjamo pa na prospekt, ki se dobi pri oskrbništvu Tolstovrške slatine.

In ta izborna namizna in zdravilna kislina voda je prešla v slovenske roke. Narodna dolžnost Slovencev je, da podpirajo to odslej slovensko podjetje. Zahtevajte torej povsod le Tolstovrško slatino, ki je edina slovenska kislina voda, ki pa glede kakovosti prekaša navadne kisle vode, ki jim je dostikrat umetno pridana ogljikova kislina, da močno šume (mosirajo), a so v resnici le slabe, mineralnih snovi prazne vode, medtem ko je Tolstovrška slatina resnično naravna kislina voda, ki vsebuje jako mnogo zdravilnih, osvežujočih in okrepujočih rudninskih snovi.

Opozarjamo na inserat v današnji številki.

Za cenjene konsumente žitnih kav-nih vrst je gotovo razveseljiva istinitost, da je najboljša žitna kava Franckova Perl-ržena kava z znamko „Perlo“, od splošne draginje ostala nezadeta.

Franckova Perl-rž, z znamko „Perlo“ se dobiva v vsaki prodajalni po poprejšnih cenah v 1/2, 1/4 in 1/8 kg zavojih. V interesu dobrega okusa njene kavine pijače se častitim gospodinjam nujno priporoča, da vedno le originalne zavoje „Franckov Perlo“ s tovarniško znamko „kavni mlinček“ sprejemajo. — Drugače prirejeni zavoji, kakor nezavite odvagane žitne vrste, ne vsebujejo nikdar te fine kakovosti.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 2916. Kranjsko. 1—1

V šolskem okraju ljubljanske okolice se razpisujeta naslednji nadučiteljski službi z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje:

1. nadučiteljska služba na šestrazredni ljudski šoli s štirimi vzporednicami na Viču;
2. nadučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli v St. Jurju.

Pravilno opremljene prošnje za eno izmed teh nadučiteljskih služb je za vsako posebej predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 1. novembra 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščenim prosilec morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolaki svet v Ljubljani, dne 26. septembra 1910.

St. 1054. Štajersko. 1—1

Na trirazredni, v tretji krajevni razred uvrščeni ljudski šoli v Prihovi se razpisuje eno učno mesto za moško učno moč v stalno, oziroma začasno nameščenje. Okrajni šolski svet da prosto stanovanje. Pravilno sestavljene prošnje naj se vlagajo do 30. oktobra 1910 pri okrajnem šolskem svetu v Prihovi, pošta Konjice. Dokazati je usposobljenost v obeh deželnih jezikih. Priložiti je tudi domovinski list.

Okrajni šolski svet v Konjicah, dne 25. septembra 1910.

Fr. Burger

Spodnja Šiška pri Ljubljani
parotovarna lesnih izdelkov in vseh
v mizarstvo stroko spadajočih del.

Špecialnost: 26—12

Šolske klopi

najnovjših modelov in vse druge šolske
oprave.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke.

Edina slovenska kislina voda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izborna zdravilo

za katarate v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah in mehuru ter pospešuje tek in prebavo. — Tolstovrška slatina ni le izborno zdravilo, temveč je tudi osvežujoča

namizna kislina voda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri oskrbništvu Tolstovrške slatine, pošta Guštanj (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovinci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slov. gostilna naj ima le edino slovensko kislino vodo!

Pišite po vzorce!

V. J. Havliček a bratr

v Poděbradech na Českem

izvozni dom modnega in platnena blaga priporoča v najboljših kakovostih. 26—22

Modno blago, sukno za jesen 1910/11 in zimo.

Barhenti in flanele.

Opreme za neveste.

Vzorci franko.

Izberite najboljše.

1 zavoj 40 m raznih ostankov okusno zbranih za 18 K franko dostavljeno. Od teh ne pošiljam vzorcev. Le pri nas vse dobro.

Ivan Soklič

v Ljubljani

Pod Trančo šte. 2

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko in bogato zalogo 12—8

klobukov, slamnikov, čepic, peres itd.

vse po najnižjih cenah.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec

v Gorici 26—5

Tržaška ulica šte. 16

v lastni hiši.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarnen

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.